

МІНІСТЕРСТВО ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

30.09.2011 N 367

Про затвердження Положення про національний природний парк "Гомільшанські ліси" у новій редакції

Відповідно до статті 5 Закону України "Про природно-заповідний фонд України" ([2456-12](#)) **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Положення про національний природний парк "Гомільшанські ліси" у новій редакції, що додається.

2. Вважати таким, що втратило чинність, Положення про національний природний парк "Гомільшанські ліси", затверджене наказом Мінприроди від 04.11.2004 N 425.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра І.Л.Вільдмана.

Міністр

М.В.Злочевський

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
екології та природних
ресурсів України
30.09.2011 N 367

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК "ГОМІЛЬШАНСЬКІ ЛІСИ"

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Національний природний парк "Гомільшанські ліси" (далі - Парк) створений Указом Президента України від 06.09.2004

№ 1047/2004 ([1047/2004](#)) "Про створення національного природного парку "Гомільшанські ліси".

Парк розташований на території Зміївського та Первомайського районів Харківської області.

1.2. Парк є бюджетною, природоохоронною, рекреаційною, культурно-освітньою, науково-дослідною установою загальнодержавного значення і входить до складу природно-заповідного фонду України, охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення та використання.

1.3. Парк є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в відділенні Казначейства України і утримується за рахунок коштів Державного бюджету ([2857-17](#)). Парк має печатку із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням, бланки, штампи та офіційну емблему, що реєструються в установленому порядку.

1.4. Парк знаходиться у підпорядкуванні Державного агентства лісових ресурсів (далі - Держлісагентство), управління Парком здійснює Харківське обласне управління лісового та мисливського господарства (далі - Харківське ОУЛМГ).

1.5. Парк у своїй діяльності керується Конституцією України ([254к/96-ВР](#)), законами України "Про охорону навколишнього природного середовища" ([1264-12](#)), "Про природно-заповідний фонд України" ([2456-12](#)), "Про наукову і науково-технічну діяльність" ([1977-12](#)), іншими законами України та нормативно-правовими актами, проектом організації території національного природного парку "Гомільшанські ліси", охорони, відтворення та використання його природних комплексів та об'єктів (далі - Проект організації території), а також цим Положенням.

Завдання, науковий профіль, особливості природоохоронного режиму та характер функціонування Парку визначаються у цьому Положенні.

1.6. Загальна площа Парку становить 14314,8 гектара земель, у тому числі - 3377,3 гектара, які надаються Парку у постійне користування (таблиця 1), і 10937,5 гектара, що включаються до його складу без вилучення (таблиця 2).

Таблиця 1

ПЕРЕЛІК
земель, які надані у постійне
користування національному природному
парку "Гомільшанські ліси"

Найменування землекористувача	Площа, гектарів
Зміївський район	
Великогомільшанська сільська рада	2,1
Військовий радгосп "Іскра"	20
Зміївське державне лісогосподарське підприємство	3355,2
Усього:	3377,3

Таблиця 2

ПЕРЕЛІК
земель, які включаються до складу національного
природного парку "Гомільшанські ліси"
без вилучення у землекористувачів

Найменування землекористувача	Площа, гектарів
Зміївський район	
Акціонерна компанія "Харківобленерго"	0,1
Акціонерне товариство закритого типу торговельного комплексу "Світло шахтаря"	635
Будинок відпочинку "Коробів хутір"	8,4
Відкрите акціонерне товариство "Зміївський машинобудівний завод"	1,6
Відкрите акціонерне товариство "Турбоатом"	10,4

Відкрите акціонерне товариство "Харківське автотранспортне підприємство 16355"	1,7
Військовий радгосп "Іскра"	140
Задонецька сільська рада	66,4
Закрите акціонерне товариство "Кондитерська фабрика "Харків'янка"	0,3
Зміївське державне лісогосподарське підприємство	7610,7
Нижньобишкінська сільська рада	39
Сіверсько-Донецьке басейнове водогосподарче об'єднання	52,9
Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю "Зміївське"	95
Служба автомобільних доріг у Харківській області	0,7
Товариство з обмеженою відповідальністю "Лиман-Агро"	257
Харківська обласна спілка споживчих товариств	2,5
Харківський державний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди	7,1
Харківський державний приладобудівний завод імені Т.Г.Шевченка	13
Харківський державний університет	4,7
Первомайський район	
Близнюківське державне лісогосподарське підприємство	1991
Усього:	10937,5

1.7. Ділянки землі та водного простору з усіма природними ресурсами та об'єктами вилучаються з господарського використання і надаються Парку у порядку, встановленому законодавством України.

1.8. Право користування землею оформлюється державним актом на право постійного користування землею.

1.9. Межі Парку встановлюються в натурі, оформляються відповідними знаками та інформаційними матеріалами, наносяться на планово-картографічні матеріали органів Держземагентства на місцях та землекористувачів, відображаються у відповідних формах статистичної звітності з кількісного обліку земель (форма N 6-зем) ([za788-98](#)) та землевпорядній документації, обов'язково враховуються при реконструкції та розвитку прилеглих територій.

1.10. На території Парку у визначених місцях встановлюються необхідні державні інформаційні та охоронні знаки затвердженого зразка, зокрема межові знаки.

1.11. Юридична адреса Парку: 63436, Харківська область, Зміївський район, с. Задонецьке, вул. Курортна, 156.

2. МЕТА СТВОРЕННЯ ТА ЗАВДАННЯ

2.1. Парк створено з метою збереження, відтворення та раціонального використання типових та унікальних лісостепових природних ландшафтів долини річки Сіверський Донець, що мають важливе природоохоронне, естетичне, наукове, освітнє, рекреаційне та оздоровче значення в регіоні.

2.2. Основними завданнями Парку є:

збереження ландшафтної та біотичної різноманітності, насамперед, рідкісних та таких, що перебувають під загрозою зникнення видів рослин, тварин і грибів, рослинних угруповань та типів природних середовищ;

науково-обґрунтоване ведення господарської діяльності та рекреаційного використання території;

проведення науково-дослідних робіт з вивчення природних комплексів та їх зміни в умовах рекреаційного використання, розробка наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього

природного середовища та раціонального використання природних ресурсів;

створення умов для організованого відпочинку, екскурсій та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням встановленого режиму охорони його природних комплексів та об'єктів;

проведення екологічної освітньо-виховної роботи тощо.

3. УПРАВЛІННЯ ПАРКОМ

3.1. Оперативне управління Парком здійснюється адміністрацією на чолі з директором, який призначається на посаду та звільняється з посади на контрактній основі у встановленому порядку Держлісагентством, за поданням Харківського ОУЛМГ та за погодженням з Мінприроди відповідно до законодавства.

До складу адміністрації входять відповідні структурні підрозділи, згідно з затвердженим штатним розписом.

3.2. Адміністрація Парку:

розробляє структуру, штатний розпис, кошториси витрат та погоджує їх з Харківським ОУЛМГ;

складає виробничо-фінансові плани у встановленому порядку та погоджує їх з Харківським ОУЛМГ;

створює науково-технічну раду (далі - НТР) для вирішення наукових та науково-технічних проблем, яка діє на підставі Положення про НТР, її склад та напрями діяльності погоджується з Харківським ОУЛМГ та затверджується Держлісагентством у встановленому порядку;

створює для оперативної роботи по сприянню в охороні і збереженні природних комплексів і координації господарської та іншої діяльності підприємств, установ та організацій, розташованих на території Парку, координаційну раду із представників місцевих органів влади і управління та керівників цих установ і організацій, яка діє згідно Положення про координаційну раду Парку, що затверджується у встановленому порядку.

3.3. Директор Парку:

забезпечує виконання завдань, визначених у пункті 2.2 Положення;

представляє Парк в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, судових органах, підприємствах, установах, організаціях усіх форм власності;

видає у межах своєї компетенції накази та розпорядження;

комплектує згідно із штатним розписом кадри наукових працівників, інженерно-технічних та інших штатних працівників - за договором, відповідно до Кодексу законів про працю України ([322-08](#));

визначає функціональні обов'язки працівників;

забезпечує дотримання трудовим колективом законності, трудової та виробничої дисципліни;

організує виконання затверджених планів і завдань з усіх напрямів діяльності Парку;

відповідає за результати діяльності перед Харківським ОУЛМГ та Держлісагентством;

здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

Директор у встановленому порядку призначає та звільняє з посади головного лісничого - головного природоохоронника за погодженням із Харківським ОУЛМГ і головного бухгалтера за погодженням із Харківським ОУЛМГ та Казначейством України.

3.4. У разі відсутності директора з поважних причин (відрадження, відпустки, хвороба, тощо), його обов'язки виконує головний лісничий - головний природоохоронник.

3.5. Парк у встановленому порядку, може:

створювати структурні підрозділи - відділи, науково-дослідні лабораторії, природознавчі музеї, еколого-освітні центри, заклади відпочинку, лісництва тощо;

здійснювати будівництво лабораторних, житлових та адміністративно-господарських споруд, музеїв, еколого-освітніх центрів, доріг, ліній електропередач, влаштування телефонного та радіозв'язку, інших інженерних мереж, облаштовувати місця для організованого відпочинку тощо;

надавати платні послуги згідно з законодавством та встановлювати плату за відвідування території;

виконувати або брати участь у виконанні науково-дослідних робіт та наукових експертиз на замовлення органів виконавчої влади, установ НАН України, інших установ і організацій на договірній основі, разом з якими можуть створювати спільні навчально-науково-виробничі комплекси;

публікувати результати своїх наукових досліджень або оприлюднювати їх іншими способами у порядку, встановленому законодавством;

отримувати, передавати та поширювати наукову та еколого-освітню інформацію;

здійснювати інші види діяльності, не заборонені законодавством.

До затвердження Проекту організації території проведення зазначених заходів здійснюється відповідно до Проекту створення Парку та цього Положення.

3.6. Виробничі, трудові та соціально-економічні відносини адміністрації Парку з працівниками регулюються законодавством та законодавчими актами щодо працівників установ, закладів і організацій окремих галузей бюджетної сфери.

3.7. Трудовий колектив складають усі працівники Парку. З метою регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин та погодження інтересів працівників і адміністрації Парку між ними відповідно до законодавства, укладається колективний договір, який підписується уповноваженими представниками сторін. Повноваження трудового колективу реалізуються його загальними зборами і виборним органом.

Оплата праці регулюється відповідними нормативними документами та законодавчими актами щодо працівників установ, закладів і організацій окремих галузей бюджетної сфери.

3.8. Об'єднання громадян, статутами яких передбачена діяльність у галузі охорони навколишнього природного середовища, мають право на участь в управлінні Парку шляхом:

внесення пропозицій щодо забезпечення охорони, раціонального використання і відтворення природних комплексів та об'єктів Парку;

участі у встановленому порядку у проведенні екологічних обстежень об'єктів та будь-якої діяльності, що негативно впливають чи можуть негативно вплинути на стан територій та об'єктів Парку;

участі у контролі за дотриманням режиму Парку;

здійснення інших заходів відповідно до законодавства.

4. РЕЖИМ ТЕРИТОРІЇ

4.1. Територія Парку враховується в усіх видах землевпорядної, проектно-планувальної та проектної документації.

4.2. Функціональне зонування території Парку здійснюється відповідно до Проекту організації його території, що затверджується у встановленому порядку Мінприроди.

4.3. На території Парку відповідно до природоохоронного законодавства виділяються такі зони:

заповідна зона;

зона регульованої рекреації;

зона стаціонарної рекреації;

господарська зона.

Для кожної зони з урахуванням її наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, встановлюється диференційований режим щодо їх охорони, відтворення та використання.

4.3.1. Заповідна зона - призначена для охорони та відновлення найбільш цінних природних комплексів.

На території заповідної зони забороняється будь-яка господарська, рекреаційна та інша діяльність, що суперечить цільовому призначенню, порушує природний розвиток процесів та явищ і створює загрозу шкідливого впливу на її природні комплекси та об'єкти, а саме:

будівництво будь-яких споруд, шляхів, лінійних та інших об'єктів транспорту і зв'язку, не пов'язаних з діяльністю Парку, розведення вогнищ, влаштування місць відпочинку населення, стоянка транспорту, проїзд і прохід сторонніх осіб, сінокосіння, прогін свійських тварин, пересування механічних, гужових та інших транспортних засобів (крім транспорту Парку), за винятком шляхів загального користування, проліт літаків і гелікоптерів нижче 2000 метрів над землею, подолання літаками звукового бар'єру над територією Парку та інші види шумового впливу, що перевищують установлені нормативи;

геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, пошкодження ґрунтового покриву, порушення гідрологічного та гідрохімічного режимів, руйнування геологічних відшарувань, застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками і хворобами рослин і лісу, усі види лісокористування, а також заготівля кормових трав, лікарських та інших рослин, збирання насіння, квітів, очерету, випасання худоби, відлов і відстріл

диких тварин, порушення умов їх оселення, гніздування, інші види користування рослинним і тваринним світом, що призводить до порушення природних комплексів;

промислове, любительське і спортивне рибальство, мисливство, туризм, рекреація, розміщення пасік, інтродукція нових видів тварин і рослин, проведення заходів з метою збільшення чисельності видів тварин понад допустиму науково-обґрунтовану ємність угідь, збирання колекційних та інших матеріалів, за винятком матеріалів, необхідних для виконання наукових досліджень;

користування моторизованими плавучими засобами будь-якого класу, крім тих, що перебувають в підпорядкуванні адміністрації Парку і використовуються у встановленому порядку;

застосування аудіо техніки (магнітофонів, радіо тощо), піротехнічних засобів та інших видів штучного шумового впливу, що перевищують встановлені нормативи;

діяльність, яка призводить до зміни історично сформованого природного ландшафту;

використання природних ресурсів з порушенням вимог законодавства.

Для охорони, збереження й відтворення корінних природних комплексів, проведення наукових досліджень та виконання інших завдань у заповідній зоні, відповідно до Проекту організації у встановленому порядку дозволяється:

виконання відновлювальних робіт на землях з порушеними корінними природними комплексами, а також здійснення заходів щодо запобігання змінам природних комплексів внаслідок антропогенного впливу - відновлення гідрологічного режиму, збереження та відновлення рослинних угруповань, що історично склалися, видів рослин і тварин, які зникають, тощо;

здійснення протипожежних і санітарних заходів, що не порушують режиму території; спорудження у встановленому порядку будівель та інших об'єктів, необхідних для виконання поставлених перед Парком завдань;

збір колекційних та інших матеріалів, виконання робіт, передбачених планами довгострокових стаціонарних наукових досліджень, проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

У разі термінової необхідності, за клопотанням НТР Парку з дозволу Мінприроди можуть проводитись заходи, спрямовані на охорону природних комплексів, ліквідацію наслідків аварій, стихійного лиха та в інших цілях, не передбачених Проектом організації території.

4.3.2. Зона регульованої рекреації - в її межах проводяться короткостроковий відпочинок та оздоровлення населення, огляд особливо мальовничих і пам'ятних місць.

У межах зони регульованої рекреації знаходяться об'єкти комунального призначення Парку.

На території цієї зони забороняється:

будівництво промислових та інших споруд, у тому числі тимчасових, не пов'язаних з діяльністю Парку;

будівництво магістральних шляхів, трубопроводів, ліній електромереж та інших комунікацій, а також будівництво та експлуатація господарських, житлових, розважальних та інших об'єктів, не пов'язаних з функціонуванням Парку;

геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, кар'єрів, забір та пошкодження ґрунту;

рубки лісу головного користування;

прохідні рубки, без відповідної дозвільної документації, передбаченої законодавством України;

любительське рибальство поза межами спеціально відведених адміністрацією Парку ділянок;

рух та стоянка автомобільного, гужового та іншого транспорту поза межами доріг загального користування, без погодження з адміністрацією Парку;

застосування аудіо техніки (магнітофонів, радіо тощо) піротехнічних засобів та інших видів штучного шумового впливу, що перевищують установлені нормативи;

діяльність, яка призводить до зміни історично сформованого природного ландшафту;

пошкодження геологічних та гідрологічних об'єктів;

засмічення та забруднення території, влаштування сміттєзвалищ;

самовільне використання земель, водойм та інших природних ресурсів;

знищення або пошкодження лісових культур, молодняку природного походження, самосіву на площах, призначених для лісовідновлення, сіянців і саджанців у розсадниках та на плантаціях, газонів і квітників;

знищення або пошкодження трав'яного покриву;

збір рідкісних та занесених до Червоної книги України та тих, що підлягають охороні на території України видів рослин, їх квітів і плодів;

знищення та відлов всіх видів тварин, в тому числі занесених до Червоної книги України та тих, що підлягають охороні на території України, розорення їх жител, гнізд, нір, місць перебування та розмноження;

знищення або пошкодження шляхів, рекреаційних об'єктів та інших споруд;

застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками та хворобами рослин і лісу без відповідного наукового обґрунтування, рішення НТР та дозволу Мінприроди;

мисливство, промислове тваринництво, промислове рибальство, промислова заготівля лікарських рослин;

застосування піротехнічних засобів, інших видів штучного шумового впливу, що перевищують установлені нормативи;

організація та проведення масових спортивних та туристичних заходів, екскурсій, навчальних практик тощо, без погодження з адміністрацією Парку;

розміщення наметових таборів, човнових станцій, розведення вогнищ поза відведених для цього місць;

використання засобів малої авіації без погодження з адміністрацією Парку;

застосування металошукачів чи будь-якого іншого пошукового обладнання або відповідної технології без наявності відповідного дозволу на їх використання та без погодження з адміністрацією Парку;

археологічно-пошукові роботи без погодження з адміністрацією Парку;

знищення або пошкодження інформаційно-охоронних та інших знаків;

збір наукового, учбового матеріалу та проведення досліджень без погодження з адміністрацією Парку;

інші види діяльності, що порушують природні комплекси Парку або знижують природну екологічну чи рекреаційну цінність його території та негативно впливають або можуть негативно вплинути на стан природних та історико-культурних комплексів та об'єктів Парку, перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням або суперечить меті та завданням Парку.

Документом, що підтверджує відсутність негативного впливу діяльності на стан навколишнього природного середовища є висновок екологічної експертизи, яка проводиться у встановленому законодавством порядку за зверненням юридичної або фізичної особи, яка здійснює або має намір здійснювати таку діяльність.

У зоні регульованої рекреації дозволяється у встановленому порядку:

проведення лісовідновних робіт, санітарних рубок, рубок пов'язаних з реконструкцією малоцінних деревостанів та влаштуванням протипожежних розривів і заходів, пов'язаних із збереженням, відтворенням і ефективним рекреаційним використанням природних комплексів та об'єктів згідно з Проектом організації території;

регульований збір грибів, ягід, плодів дикорослих рослин, любительське рибальство, розміщення пасік із додержанням природоохоронного та лісового законодавства, на територіях визначених для цієї мети адміністрацією Парку;

обладнання туристичних та еколого-пізнавальних стежок, ділянок платної рекреації, організація природоохоронної пропаганди, короткотривалі туристичні подорожі та екскурсії, відпочинок населення, проведення фестивалів у відведених для цього місцях, збір наукового та учбового матеріалу, проведення навчальних практик тощо;

будівництво у встановленому порядку споруд Парку, у тому числі капітальних, передбачених Проектом організації і пов'язаних

з рекреаційною діяльністю та обслуговуванням відвідувачів Парку, а також з його науковою та охоронною діяльністю;

використання у встановленому порядку природних ресурсів для задоволення потреб працівників Парку та громадян, які постійно проживають на його території, у сінокосах, випасах, городах і паливі, відповідно до діючих нормативів та встановленого порядку.

4.3.3. Зона стаціонарної рекреації - призначена для розміщення готелів, мотелів, кемпінгів, інших об'єктів обслуговування відвідувачів парку.

В цій зоні можуть створюватися рекреаційні, туристичні комплекси.

У зоні стаціонарної рекреації забороняється:

геологорозвідувальні роботи, розробка корисних копалин, кар'єрів, забір та пошкодження ґрунту;

рубки лісу без відповідної дозвільної документації, передбаченої законодавством України;

любительське рибальство поза межами спеціально відведених адміністрацією Парку ділянок;

рух та стоянка автомобільного, гужового та іншого транспорту поза межами доріг загального користування, без погодження з адміністрацією Парку;

застосування аудіо техніки (магнітофонів, радіо тощо) піротехнічних засобів та інших видів штучного шумового впливу, що перевищують установлені нормативи;

діяльність, яка призводить до зміни історично сформованого природного ландшафту;

пошкодження геологічних та гідрологічних об'єктів;

засмічення та забруднення території, влаштування сміттєзвалищ;

самовільне використання земель, водойм та інших природних ресурсів;

знищення або пошкодження лісових культур, молодняку природного походження, самосіву на площах, призначених для лісовідновлення, сіянців і саджанців у розсадниках та на плантаціях, газонів і квітників;

знищення або пошкодження трав'яного покриву;

збір рідкісних та занесених до Червоної книги України та тих що підлягають охороні на території України видів рослин їх квітів і плодів;

знищення та відлов всіх видів тварин, в тому числі занесених до Червоної книги України та тих, що підлягають охороні на території України, розорення їх жител, гнізд, нір, місць перебування та розмноження;

знищення або пошкодження шляхів, рекреаційних об'єктів та інших споруд;

застосування хімічних засобів боротьби з шкідниками та хворобами рослин і лісу без відповідного наукового обґрунтування, рішення НТР та дозволу Мінприроди;

мисливство, промислове тваринництво, промислове рибальство, промислова заготівля дикорослих рослин;

застосування піротехнічних засобів, інших видів штучного шумового впливу, що перевищують встановлені нормативи;

організація та проведення масових спортивних та туристичних заходів, екскурсій, навчальних практик тощо, без погодження з адміністрацією Парку;

розміщення наметових таборів, човнових станцій, розведення вогнищ поза відведених для цього місць;

використання засобів малої авіації без погодження з адміністрацією Парку;

застосування металошукачів чи будь-якого іншого пошукового обладнання або відповідної технології без наявності відповідного дозволу на їх використання та без погодження з адміністрацією Парку;

археологічно-пошукові роботи без погодження з адміністрацією Парку;

знищення або пошкодження інформаційно-охоронних та інших знаків;

збір наукового, учбового матеріалу та проведення досліджень без погодження з адміністрацією Парку;

інші види діяльності, що порушують природні комплекси Парку або знижують природну, екологічну чи рекреаційну цінність його території та негативно впливають або можуть негативно вплинути на стан природних та історико-культурних комплексів й об'єктів Парку, перешкоджає їх використанню за цільовим призначенням або суперечить меті та завданням Парку.

Дозволяється будівництво споруд Парку, у тому числі капітальних, пов'язаних з діяльністю Парку та обслуговуванням його відвідувачів.

4.3.4. В межах господарської зони проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання покладених на Парк завдань, знаходяться населені пункти, об'єкти комунального призначення Парку, а також землі інших землевласників і землекористувачів, що включені до складу Парку, на яких господарська діяльність здійснюється з додержанням вимог та обмежень, встановлених для зон антропогенних ландшафтів біосферних заповідників та за погодженням НТР Парку.

4.4. На території зони регульованої рекреації, стаціонарної рекреації та господарської зони забороняється будь-яка діяльність, яка призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього природного середовища та зниження рекреаційної цінності території Парку, в тому числі мисливство.

4.5. У разі термінової необхідності за клопотанням НТР Парку, з дозволу Мінприроди, на території Парку можуть проводитися заходи, спрямовані на охорону природних комплексів, ліквідацію наслідків аварій, стихійного лиха (в тому числі регулювання чисельності окремих видів диких тварин, санітарні рубки, пов'язані з ліквідацією осередків шкідників та хвороб, усунення наслідків вітровалів, сніголомів, буреломів тощо) та в інших цілях, що не передбачені Проектом організації території Парку.

4.6. Визначені адміністрацією в'їзди на територію Парку обладнуються контрольно-пропускними пунктами або шлагбаумами.

4.7. Територія Парку враховується органами державної влади, місцевого самоврядування, проектними інститутами та організаціями в усіх видах проектної та дозвільної документації.

4.8. Рекреаційна діяльність на території Парку організовується його спеціальними підрозділами, а також іншими підприємствами, організаціями та громадянами на підставі угод з адміністрацією Парку.

4.9. Використання природних ресурсів на території Парку здійснюється у загальному та спеціальному порядках. Загальне використання природних ресурсів здійснюється відповідно до цього Положення, Проекту організації території Парку та з урахуванням вимог режиму території. Забезпечення додержання режиму території Парку під час використання природних ресурсів у загальному порядку покладається на його адміністрацію.

Спеціальне використання природних ресурсів у межах території Парку здійснюється на підставі дозволів, виданих уповноваженими органами на місцях у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах лімітів, встановлених Мінприроди.

5. ОХОРОНА ТЕРИТОРІЇ

5.1. Охорона території Парку покладається на його службу охорони, що входить до складу служби державної охорони природно-заповідного фонду України.

5.2. Службу державної охорони Парку (далі - служба держохорони) очолює директор Парку, який несе повну відповідальність за організацію її діяльності та забезпечення додержання режиму території, а також збереження, відтворення та раціональне використання природних комплексів і ресурсів у межах його території.

5.3. До служби держохорони Парку також входять головний лісничий - головний природоохоронник, начальник відділу держохорони, спеціалісти та фахівці з лісового господарства, лісовідновлення, охорони та захисту лісу, інспектори з охорони

природно-заповідного фонду, лісничий, помічник лісничого, мисливствознавець, старші майстри та майстри лісу, егері.

5.4. Повноваження служби держохорони визначаються законодавством.

5.5. Посадові особи служби державної охорони природно-заповідного фонду України мають право:

вимагати від громадян і службових осіб припинення протиправних діянь, пояснення, у зв'язку з порушенням режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон;

перевіряти у громадян і службових осіб посвідчення на право перебування, використання природних ресурсів та здійснення іншої діяльності в межах відповідних територій та об'єктів природно-заповідного фонду;

доставляти порушників установленого режиму з метою з'ясування особи;

складати протоколи про порушення вимог законодавства, надсилати їх відповідним органам для притягнення винних осіб до відповідальності;

вилучати у порушників предмети та знаряддя незаконного використання природних ресурсів, транспортні засоби, відповідні документи;

проводити особистий огляд осіб, речей, транспортних засобів та перевірку знарядь і продукції одержаної в результаті природокористування;

безперешкодно відвідувати підприємства, установи, організації, судна та інші транспортні засоби в межах відповідних територій, об'єктів природно-заповідного фонду, їх охоронних зон для перевірки додержання законодавства про охорону навколишнього природного середовища та природно-заповідний фонд;

розраховувати за затвердженими таксами та методиками розмір збитків, заподіяних порушенням природоохоронного законодавства у зоні відповідальності служби державної охорони Парку;

проводити у випадках, встановлених законодавством, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для попередження і розкриття порушень законодавства про природно-заповідний фонд;

використовувати спеціальні транспортні засоби з кольорографічним забарвленням, з написами та емблемою Парку;

одержувати безоплатно від міністерств, відомств, підприємств, установ та організацій інформацію, необхідну для виконання покладених на службу держохорони завдань;

вносити пропозиції до відповідних державних органів про припинення, зупинення чи обмеження будь-якої діяльності, що порушує вимоги законодавства про природно-заповідний фонд, давати обов'язкові для виконання приписи з метою усунення порушень, виявлених у межах території та об'єктів природно-заповідного фонду.

5.6. Відповідальність за порушення природоохоронного законодавства на території Парку несуть особи, винні у:

нецільовому її використанні, порушенні вимог Проекту організації території Парку та цього Положення;

здійсненні забороненої господарської діяльності;

організації на території Парку, в його охоронній зоні господарської діяльності без попереднього проведення екологічної експертизи або з порушенням її висновків;

невжитті заходів щодо попередження чи ліквідації екологічних наслідків аварій та іншого шкідливого впливу на територію Парку;

порушенні вимог щодо використання природних ресурсів на території Парку;

перевищенні допустимих хімічних, фізичних, біотичних та інших впливів і антропогенних навантажень, порушенні вимог дозволів на використання природних ресурсів Парку;

псування, пошкодженні чи знищенні природних комплексів та об'єктів Парку, у тому числі на території зарезервованій для включення до його складу;

самовільній зміні меж території Парку для інших потреб;

порушенні вимог щодо режиму відвідування території Парку.

5.7. Порушення вимог природоохоронного законодавства на території Парку тягне за собою дисциплінарну, адміністративну, цивільну та/або кримінальну відповідальність.

5.8. Розміри шкоди, заподіяної внаслідок порушення природоохоронного законодавства на території Парку, визначаються за таксами, що затверджуються у встановленому порядку.

5.9. Посадові особи служби держохорони Парку під час виконання службових обов'язків мають право на носіння форми встановленого зразка, табельної зброї та інших спеціальних засобів відповідно до законодавства України.

5.10. Законодавством України забезпечується правовий і соціальний захист посадових осіб служби держохорони та інших служб, що здійснюють охорону територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

5.11. Всі співробітники Парку зобов'язані надавати активну допомогу в його охороні.

5.12. Державний контроль за додержанням режиму Парку здійснюється Державною екологічною інспекцією України. Порядок здійснення державного контролю за додержанням режиму території Парку визначається законодавством України.

5.13. Громадський контроль за додержанням режиму території Парку здійснюється громадськими інспекторами з охорони довкілля, які провадять свою діяльність відповідно до Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля.

6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

6.1. Науково-дослідна робота на території Парку проводиться з метою вивчення природних процесів, забезпечення постійного спостереження за змінами екосистем, екологічного прогнозування, розробки наукових основ охорони, відтворення та раціонального використання природних ресурсів і особливо цінних об'єктів Парку, відповідно до законів України "Про природно-заповідний фонд

України" ([2456-12](#)), "Про наукову і науково-технічну діяльність" ([1977-12](#)), "Про наукову і науково-технічну експертизу" ([51/95-ВР](#)), "Про науково-технічну інформацію" ([3322-12](#)), Положення про організацію наукових досліджень у заповідниках і національних природних парках України, затвердженого наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10.11.98 N 163 ([z0852-98](#)), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.12.98 за N 852/3292, та Положення про наукову діяльність заповідників та національних природних парків України, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 09.08.2000 N 103 ([z0548-00](#)), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.08.2000 за N 548/4769, та інших вимог законодавства.

6.2. Основні напрями наукових досліджень на території Парку визначаються з урахуванням наукових програм планів науково-дослідних робіт, які затверджуються НАН України та Мінприроди.

6.3. Для ведення наукових досліджень в Парку діє науковий відділ з відповідними науково-дослідними лабораторіями, який проводить наукові дослідження за напрямками:

інвентаризація об'єктів флори, фауни, мікобіоти а також усіх природних комплексів і окремих природних об'єктів на його території;

інвентаризація і картування рідкісних і зникаючих видів флори, фауни і мікобіоти, а також рослинних угруповань і природних середовищ, що потребують охорони, занесених до чинних в Україні міжнародних, національних і регіональних переліків;

вивчення міжсистемних зв'язків, структури і закономірностей функціонування природних комплексів;

комплексні наукові дослідження з питань збереження унікальної та типової флори, фауни і мікобіоти, а також зникаючих та типових рослинних угруповань і природних середовищ Парку;

наукові дослідження на територіях, цінних у природоохоронному відношенні, з метою їх подальшого заповідання;

вивчення впливу антропогенного навантаження на природні комплекси.

6.4. Основною формою узагальнення результатів наукових досліджень і спостережень за станом і змінами природних комплексів на території Парку є його Літопис природи, який ведеться в установленому порядку за Програмою Літопису природи для заповідників та національних природних парків.

6.5. Науково-дослідна діяльність включає:

проведення наукових досліджень;

участь у екологічних, регіональних, галузевих, державних, міжнародних програмах;

участь у наукових конференціях, симпозіумах, конгресах тощо, а також їх організація та проведення;

формування наукових колекцій з рослинного, тваринного і мікологічного матеріалу, обмін експонатами, створення наукових фондів природознавчого музею тощо;

видання наукових публікацій, монографій, посібників, визначників, збірників, підручників тощо;

розробку заходів і рекомендацій щодо відновлення та підтримання стабільності природних екосистем, репатріації, штучного відтворення тощо.

6.6. Наукові дослідження на території Парку можуть здійснюватися іншими науково-дослідними установами та організаціями на основі єдиних програм і планів науково-дослідних робіт чи спеціальних угод між цими установами та організаціями і адміністрацією Парку відповідно до законодавства.

6.6.1. Надання адміністрацією Парку дозволів стороннім науковим організаціям та окремим спеціалістам на проведення наукових досліджень на території Парку здійснюється на підставі дозволів, виданих уповноваженими органами на місцях у галузі охорони навколишнього природного середовища в межах лімітів, встановлених Мінприроди.

6.6.2. Про результати сезонних досліджень наукові організації повідомляють Парк до 1 грудня у вигляді письмового звіту, або в терміни, обумовлені договором. У разі недотримання цієї вимоги або

інших вимог природоохоронного законодавства наукові організації можуть не допускатися надалі до досліджень на території Парку.

6.6.3. Загальні відомості про проведення НДР науковими організаціями або окремими спеціалістами протягом року в обов'язковому порядку включаються у річні і поточні звіти Парку.

6.6.4. Науковий відділ Парку має право проводити наукові дослідження на природних територіях та об'єктах регіону, у тому числі і на об'єктах природно-заповідного фонду.

6.7. Координацію проведення наукових досліджень на території Парку здійснює, відповідно до природоохоронного законодавства, НАН України разом з Мінприроди.

6.8. Наукові підрозділи ведуть у встановленому порядку первинний облік кадастрових відомостей на території Парку.

7. ОСВІТНЬО-ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

7.1. Парк забезпечує організацію екологічної, освітньо-виховної діяльності, цілеспрямованого впливу на світогляд, поведінку і діяльність населення з метою формування екологічної свідомості та залучення його до збереження природної спадщини, відповідно до Положення про еколого-освітню діяльність заповідників і національних природних парків України, затвердженого наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 21.09.98 N 140 ([z0630-98](#)), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05.10.98 за N 630/3070, та інших вимог законодавства.

7.2. Основні завдання еколого-освітньої роботи Парку визначаються з урахуванням програм і планів, які затверджуються Парком. Для їх реалізації створюється підрозділ з екологічної освіти, який організовує здійснення еколого-освітньої діяльності, інформування та налагодження зв'язків з громадськістю.

7.3. Парк є центром організації екологічної освіти та виховання, цілеспрямованого впливу на світогляд, поведінку і діяльність населення з метою формування екологічної свідомості та залучення людей до збереження природної спадщини.

Парк сприяє розвитку природоохоронного та екологічного руху, екологічного виховання шкільної та студентської молоді, поширює

нові методики екологічного виховання, розробляє рекомендації з формування екологічної етики й естетики тощо.

7.4. Еколого-освітня робота здійснюється шляхом:

популяризації екологічних знань;

впровадження нових форм і методів екологічної освіти та виховання;

прогнозування віддалених наслідків втручання людини в природу;

організації екологічних акцій, конкурсів, семінарів, екскурсій тощо;

формування фото-, слайдо-, кіно-, відеотек тощо;

організації діяльності музеїв, еколого-освітніх центрів, бібліотек, виставок, екологічних стежок тощо;

співпраці з громадськими, державними та міжнародними еколого-освітніми організаціями;

формування на базі Парку регіональних, національних та міжнародних центрів підготовки кадрів у сфері екологічної освітньо-виховної роботи;

здійснення іншої діяльності, що не заборонена законодавством.

7.5. Підвищення рівня екологічної культури, екологічної інформованості населення та відпочиваючих в оздоровчих закладах здійснюється Парком через засоби масової інформації, шляхом випуску друкованої поліграфічної продукції і дидактичного матеріалу тощо.

7.6. Еколого-освітня діяльність здійснюється у тісній співпраці з засобами масової інформації, різними державними установами та недержавними організаціями.

8. РЕКРЕАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

8.1. Рекреаційна діяльність на території Парку здійснюється відповідно до Положення про рекреаційну діяльність у межах

територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, затвердженого наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 22.06.2009 N 330 ([z0679-09](#)), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.07.2009 за N 679/16695.

8.2. Основними напрямками провадження рекреаційної діяльності на території Парку є:

створення умов для організованого та ефективного туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони природних комплексів та об'єктів;

забезпечення попиту рекреантів на загальнооздоровчий, культурно-пізнавальний відпочинок, туризм, любительське та спортивне рибальство, відповідно до режиму території Парку тощо;

обґрунтування і встановлення допустимого рівня антропогенного навантаження, у тому числі зумовленого провадженням рекреаційної діяльності, на територію, природні комплекси та об'єкти Парку;

організація рекламно-видавничої та інформаційної діяльності, екологічної просвіти серед відпочиваючих, туристів у межах території Парку; сприяння формуванню у рекреантів та місцевих жителів екологічної культури, бережливого та гуманного ставлення до національного природного надбання.

8.3. Рекреаційна діяльність здійснюється Парком, із забезпеченням таких умов:

створення і функціонування рекреаційної інфраструктури;

організація та інфраструктурне облаштування туристичних та екскурсійних маршрутів, еколого-освітніх стежок;

координація діяльності Парком суб'єктів рекреаційної діяльності незалежно від форми власності та підпорядкування з огляду на використання природних та історико-культурних ресурсів у межах територій та об'єктів Парку;

створення і ведення інформаційного банку даних щодо рекреаційних закладів, які розташовані в межах території Парку;

участь у вітчизняних і міжнародних науково-практичних конференціях, з'їздах, семінарах, присвячених питанням розвитку рекреації;

вивчення, узагальнення та впровадження вітчизняного і зарубіжного досвіду щодо організації рекреаційної діяльності.

8.4. Парк:

забезпечує організацію рекреаційної інфраструктури, поширює мережу еколого-освітніх та науково-пізнавальних маршрутів, рекреаційних зон для створення сприятливих умов для відпочинку населення та відвідувачів Парку;

здійснює роботи щодо оцінки рекреаційних ресурсів (природні, історико-культурні, етнографічні, тощо);

організовує та впроваджує програми "Зеленого туризму" у регіоні;

проводить дослідження та розробляє рекомендації щодо організації надання платних рекреаційних послуг відповідно до законодавства.

9. ФІНАНСУВАННЯ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

9.1. Фінансування заходів для утримання Парку здійснюється відповідно до законодавства за рахунок загального та спеціального фондів Державного бюджету України ([2857-17](#)). Для цієї мети можуть також залучатися кошти місцевих бюджетів, благодійних фондів, кошти підприємств, організацій, громадян та інших джерел фінансування (у т.ч. у іноземній валюті), не заборонених законодавством.

9.2. Кошти, отримані від плати за відвідування території, надання послуг з наукової, господарської, природоохоронної, туристично-екскурсійної, рекламно-видавничої та іншої діяльності є спеціальними коштами Парку і вилученню не підлягають.

Ці кошти використовуються для здійснення природоохоронних заходів на території НПП.

9.3. Парк є неприбутковою організацією, звільняється від земельного податку відповідно до законодавства та йому встановлюються пільги щодо оподаткування.

9.4. Адміністрація Парку може встановлювати плату за відвідування території та надавати платні послуги згідно з Переліком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2000 N 1913 ([1913-2000-п](#)) "Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися бюджетними установами природно-заповідного фонду".

9.5. Матеріально-технічне забезпечення Парку здійснюється у встановленому порядку.

9.6. З метою проведення природоохоронних і господарських заходів, адміністрація Парку може створювати структурні підрозділи: транспорту, зв'язку, ремонтно-будівельних робіт, заготівлі і переробки деревини та інших природних ресурсів, комунального господарства, рекреаційного і торгівельного обслуговування та інші, здійснює у встановленому порядку будівництво лабораторних, житлових і господарських споруд, доріг, ліній електропередач, телефонного і радіозв'язку, необхідних для виконання завдань Парку.

9.7. Для ліквідації наслідків аварій чи стихійного лиха, при яких виникає пряма загроза життю людей, знищенню заповідних природних комплексів, особливо термінові заходи, здійснюються за рішенням адміністрації Парку.

9.8. Для цільового фінансування заходів, спрямованих на забезпечення охорони природних комплексів та об'єктів Парку, розвиток наукових досліджень, міжнародного співробітництва, еколого-освітніх робіт тощо створюється цільовий екологічний фонд Парку.

Надходження та витрати коштів цільового екологічного фонду здійснюються у відповідності до законодавства України.

10. МАЙНО

10.1. Майно парку складають основні фонди, оборотні засоби та кошти, а також інші матеріальні цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі Парку.

10.2. Майно Парку є державною власністю і закріплюється за ним на праві оперативного управління. Парк володіє, користується і розпоряджається зазначеним майном, вчиняючи щодо нього дії, що не суперечать вимогам законодавства і цьому Положенню.

10.3. Земля, основні фонди, інше державне майно не можуть бути предметом застави.

10.4. Списання державного майна з балансу може здійснюватись Парком тільки в порядку, передбаченому законодавством.

10.5. Джерелами формування майна Парку є бюджетні асигнування, спеціальні кошти, фінансова допомога та благодійні внески, пожертвування організацій, установ, громадян та інші надходження, не заборонені законодавчими актами України.

10.6. Парк має право, з дозволу Держлісагентства, у встановленому порядку, здавати в оренду або надавати в тимчасове користування майно і приміщення, які не використовуються в природоохоронних, наукових і виробничих цілях, на вигідних для Парку умовах.

10.7. Збитки, заподіяні Парку внаслідок порушення його майнових прав юридичними і фізичними особами, відшкодовуються у встановленому порядку, в т.ч. за рішенням суду.

11. ЗВІТНІСТЬ І КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ

11.1. Парк звітує про свою діяльність перед Держлісагентством, Харківським ОУЛМГ та відповідними органами державної виконавчої влади в порядку і строки, визначені законодавством.

11.2. Парк веде бухгалтерський, оперативний облік, складає періодичну, річну статистичну, податкову та іншу звітність і подає її в установленому порядку.

11.3. Директор і головний бухгалтер Парку несуть персональну відповідальність за додержання порядку ведення і достовірності бухгалтерського та податкового обліку і звітності.

11.4. Парк несе відповідальність, згідно з законодавством, за порушення договірних зобов'язань, кредитно-розрахункової і

податково її дисципліни, достовірність результатів досліджень, висновків і рекомендацій.

12. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

12.1. Парк бере участь у співробітництві по виконанню та дотриманню норм міжнародних правових документів у галузі природно-заповідного фонду, може брати участь у розробці міжнародних наукових і науково-технічних програм та забезпеченні обміну науковою інформацією, у програмах по підготовці та стажуванню відповідних науковців та фахівців.

12.2. Парк може входити до складу міжнародних природоохоронних асоціацій, об'єднань, організацій тощо.

13. ЗМІНА МЕЖ, КАТЕГОРІЙ ТА СКАСУВАННЯ СТАТУСУ ПАРКУ

13.1. Зміна меж, категорії та скасування статусу території Парку проводиться відповідно до законодавства.